

Seminár z matematiky 1, cv7 – parciálne zlomky

Nasledujúce zlomky rozložte na parciálne zlomky:

a) $\frac{5}{x^2 + x - 6}$

Riešenie: Menovateľa zlomku vieme rozložiť na súčin $(x+3)(x-2)$, teda hľadáme také A a B , že

$$\frac{5}{(x+3)(x-2)} = \frac{A}{(x+3)} + \frac{B}{(x-2)}.$$

Aby sa nám ľahšie počítalo, pravú stranu upravíme na jeden zlomok

$$\frac{5}{(x+3)(x-2)} = \frac{A(x-2) + B(x+3)}{(x+3)(x-2)}.$$

Teraz má pravá aj ľavá strana rovnice rovnaké menovatele, čiže už

nám stačí riešiť iba rovnosť čitateľov. Hľadáme teda také A, B , aby pre každé x platilo $5 = A(x-2) + B(x+3)$. Môžeme postupovať dvoma spôsobmi:

- i. Roznásobíme pravú stranu rovnice a preskupíme členy podľa rôznych mocnín premennej x :
 $PS = A(x-2) + B(x+3) = x(A+B) + (3B-2A)$. Aby rovnosť platila pre každé x , potrebujeme, aby koeficienty pri x^1 aj x^0 boli na oboch stranách rovnice rovnaké ($ES = 0x + 5$). Teda, aby $A+B=0$ a zároveň $3B-2A=5$. To sú dve rovnice s dvoma neznámymi. Z prvej si vyjadríme neznámu A :
 $A = -B$, ktorú následne dosadíme do druhej rovnice a dostaneme $3B+2B=5$, odkiaľ $B=1$.
Z toho hneď dostaneme $A = -1$. Spolu teda máme $\frac{5}{x^2+x-6} = \frac{-1}{(x+3)} + \frac{1}{(x-2)}$.

- ii. Riešime stále rovnicu $5 = A(x-2) + B(x+3)$ tak, aby platila pre každé x . Musí teda platiť aj pre oba nulové body menovateľa: Dosadením $x=2$ dostaneme $5 = A(2-2) + B(2+3)$, čiže $5 = 5B$, teda $B=1$. Dosadením $x=-3$ dostaneme $5 = A(-3-2) + B(-3+3)$, čiže $5 = -5A$, teda $A=-1$.
Rovnako ako predtým máme riešenie $\frac{5}{x^2+x-6} = \frac{-1}{(x+3)} + \frac{1}{(x-2)}$.

b) $\frac{1}{2x^2+x}$

Riešenie: Menovateľa zlomku vieme rozložiť na súčin $x(2x+1)$, teda hľadáme také A a B , že

$$\frac{1}{x(2x+1)} = \frac{A}{x} + \frac{B}{2x+1}.$$

Aby sa nám ľahšie počítalo, pravú stranu upravíme na jeden zlomok

$$\frac{1}{x(2x+1)} = \frac{A(2x+1) + Bx}{x(2x+1)}$$

Hľadáme teda také A, B , aby pre každé x platilo $1 = A(2x+1) + Bx$.

Môžeme postupovať dvoma spôsobmi:

- i. Roznásobíme pravú stranu rovnice: $1 = A(2x+1) + Bx$, čiže $0x+1 = x(2A+B) + A$. Aby rovnosť platila pre každé x , potrebujeme, aby koeficienty pri x^1 aj x^0 boli na oboch stranách rovnice rovnaké. Teda, aby $2A+B=0$, $A=1$. Po dosadení $A=1$ do prvej rovnice máme $B=-2$. Spolu teda máme $\frac{1}{2x^2+x} = \frac{1}{x} - \frac{2}{2x+1}$.

- ii. Riešime stále rovnicu $1 = A(2x + 1) + Bx$ tak, aby platila pre každé x . Musí teda platiť aj pre oba nulové body menovateľa zadaného zlomku. Dosadením $x = 0$ dostaneme $1 = A(0 + 1) + B \cdot 0$, teda

$A = 1$. Dosadením $x = -\frac{1}{2}$ dostaneme $1 = A(-1 + 1) - \frac{B}{2}$, čiže $1 = -\frac{B}{2}$, teda $B = -2$. Rovnako ako

predtým máme riešenie $\frac{1}{2x^2 + x} = \frac{1}{x} - \frac{2}{2x + 1}$.

c) $\frac{3x}{(x-3)^2}$

Riešenie: Menovateľa zlomku vieme rozložiť na súčin $(x-3)(x-3)$, teda hľadáme také A a B , že

$$\frac{3x}{(x-3)^2} = \frac{A}{(x-3)} + \frac{B}{(x-3)^2}. \text{ Čiže } \frac{3x}{(x-3)^2} = \frac{A(x-3) + B}{(x-3)^2}. \text{ Môžeme postupovať dvoma spôsobmi:}$$

- i. Roznásobíme pravú stranu rovnice: $3x = Ax + (B - 3A)$. Aby rovnosť platila pre každé x , potrebujeme, aby koeficienty pri x^1 aj x^0 boli na oboch stranách rovnice rovnaké. Teda, aby $A = 3$, $B - 3A = 0$. Po dosadení $A = 3$ do druhej rovnice máme $B = 9$ a odtiaľ $A = 9$. Spolu teda

$$\text{máme } \frac{3x}{(x-3)^2} = \frac{3}{(x-3)} + \frac{9}{(x-3)^2}.$$

- ii. Riešime stále rovnicu $3x = A(x-3) + B$ tak, aby platila pre každé x . Musí teda platiť aj pre nulový bod menovateľa zadaného zlomku. Dosadením $x = 3$ dostaneme $3 \cdot 3 = A(3-3) + B$, teda $B = 9$. Menovateľ má len jeden nulový bod a my potrebujeme dosadiť ešte nejaké ďalšie číslo, ktoré by nám zjednodušilo výpočet. Skúsme teda dosadiť iné pekné číslo, napríklad $x = 0$: $3 \cdot 0 = A(0-3) + B$, čiže $0 = -3A + B$ a keďže vieme, že $B = 9$, tak $0 = -3A + 9$, teda $A = 3$.

$$\text{Rovnako ako predtým máme riešenie } \frac{3x}{(x-3)^2} = \frac{3}{(x-3)} + \frac{9}{(x-3)^2}.$$

d) $\frac{x^2 + 12x + 12}{x^3 - 4x}$

Riešenie: Menovateľa zlomku vieme rozložiť na súčin $x(x-2)(x+2)$, teda hľadáme také A , B a C , že

$$\frac{x^2 + 12x + 12}{x^3 - 4x} = \frac{A}{x} + \frac{B}{(x-2)} + \frac{C}{(x+2)}, \text{ čiže } \frac{x^2 + 12x + 12}{x^3 - 4x} = \frac{A(x-2)(x+2) + Bx(x+2) + Cx(x-2)}{x(x-2)(x+2)}.$$

Hľadáme teda také A, B, C , aby pre každé x platilo $x^2 + 12x + 12 = A(x-2)(x+2) + Bx(x+2) + Cx(x-2)$.

Môžeme postupovať dvoma spôsobmi:

- i. Ľavá strana rovnice je $x^2 + 12x + 12$. Roznásobíme a preskupíme pravú stranu rovnice: $PS = A(x^2 - 4) + B(x^2 + 2x) + C(x^2 - 2x) = x^2(A + B + C) + x(2B - 2C) - 4A$. Aby rovnosť platila pre každé x , potrebujeme, aby koeficienty pri x^2 , x^1 aj x^0 boli na oboch stranách rovnice rovnaké. Teda aby $A + B + C = 1$, $2B - 2C = 12$ a zároveň $(-4A) = 12$ (to máme tri rovnice s tromi neznámymi). Z poslednej rovnice dostaneme $A = -3$. Po dosadení do prvej máme $B + C = 1 - A$, čiže $B + C = 4$

a po vydelení druhej rovnice dvomi zase $B - C = 6$. Spočítaním týchto dvoch rovníc dostaneme $2B = 10$, teda $B = 5$. Po dosadení do $B + C = 4$ dostaneme $C = -1$. Spolu teda

$$\frac{x^2 + 12x + 12}{x^3 - 4x} = \frac{-3}{x} + \frac{5}{x-2} - \frac{1}{x+2}.$$

- ii. Riešime stále rovnicu $x^2 + 12x + 12 = A(x-2)(x+2) + Bx(x+2) + Cx(x-2)$ tak, aby platila pre každé x . Dosadíme postupne všetky tri nulové body menovateľa zadaného zlomku. Pre $x = 0$ dostaneme $0 + 0 + 12 = A(0-2)(0+2)$, čiže $12 = -4A$ a teda $A = -3$. Pre $x = 2$ dostaneme $2^2 + 12 \cdot 2 + 12 = A(2-2)(2+2) + B \cdot 2 \cdot (2+2) + C \cdot 2 \cdot (2-2)$, odkiaľ $40 = 8B$ a teda $B = 5$. Pre $x = -2$ máme $(-2)^2 + 12 \cdot (-2) + 12 = A(-2-2)(-2+2) + B \cdot (-2) \cdot (-2+2) + C \cdot (-2) \cdot (-2-2)$, čiže $-8 = 8C$, teda $C = -1$. Rovnako ako predtým máme riešenie

$$\frac{x^2 + 12x + 12}{x^3 - 4x} = \frac{-3}{x} + \frac{5}{x-2} - \frac{1}{x+2}.$$

e)
$$\frac{x^2 + 3x - 4}{x^3 - 4x^2 + 4x}$$

Riešenie: Menovateľ zlomku vieme rozložiť na súčin $x(x-2)(x-2)$, hľadáme teda také A, B a C , aby

pre každé x platilo
$$\frac{x^2 + 3x - 4}{x^3 - 4x^2 + 4x} = \frac{A}{x} + \frac{B}{(x-2)} + \frac{C}{(x-2)^2}.$$
 čiže

$$\frac{x^2 + 3x - 4}{x^3 - 4x^2 + 4x} = \frac{A(x-2)^2 + Bx(x-2) + Cx}{x(x-2)^2}.$$
 Hľadáme teda také A, B, C , aby pre každé x platilo

$x^2 + 3x - 4 = A(x-2)^2 + Bx(x-2) + Cx$. Postupujeme teraz metódou dosadzovania nulových bodov: Pre $x = 0$ máme $0 + 0 - 4 = A(0-2)^2 + B \cdot 0 + C \cdot 0$, čiže $-4 = 4A$, teda $A = -1$. Pre $x = 2$ máme $2^2 + 3 \cdot 2 - 4 = A(2-2)^2 + B \cdot 2 \cdot (2-2) + C \cdot 2$, čiže $6 = 2C$, teda $C = 3$. Ďalšie možnosti na dosadzovanie už nie sú také jednoduché, aby nám väčšina členov vypadla. Dosadíme napríklad $x = 1$: $1 + 3 - 4 = A(1-2)^2 + B(1-2) + C$, čiže $0 = A - B + C$. Dosadíme známe hodnoty A a C : $0 = (-1) - B + 3$, odkiaľ dostaneme, že $B = 2$. Spolu máme riešenie

$$\frac{x^2 + 3x - 4}{x^3 - 4x^2 + 4x} = \frac{-1}{x} + \frac{2}{x-2} + \frac{3}{(x-2)^2}.$$

f)
$$\frac{x^2}{x^4 - 2x^2 - 8}$$

Riešenie: Menovateľ zlomku vieme rozložiť na súčin $(x-2)(x+2)(x^2+2)$, hľadáme teda také A, B, C

a D , aby pre každé x platilo
$$\frac{x^2}{x^4 - 2x^2 - 8} = \frac{A}{(x-2)} + \frac{B}{(x+2)} + \frac{Cx + D}{(x^2 + 2)},$$
 čiže

$$\frac{x^2}{x^4 - 2x^2 - 8} = \frac{A(x+2)(x^2+2) + B(x-2)(x^2+2) + (Cx+D)(x-2)(x+2)}{(x-2)(x+2)(x^2+2)} \quad \text{alebo} \quad \text{jednoducho}$$

$x^2 = A(x+2)(x^2+2) + B(x-2)(x^2+2) + (Cx+D)(x-2)(x+2)$. Postupujeme teraz metódou dosadzovania

nulových bodov: Pre $x = 2$ máme $2^2 = A(2+2)(2^2+2) + B(2-2)(2^2+2) + (C \cdot 2 + D)(2-2)(2+2)$, čiže $4 = 24A$, teda $A = \frac{1}{6}$. Pre $x = -2$ máme

$$(-2)^2 = A(-2+2)((-2)^2+2) + B(-2-2)((-2)^2+2) + (C \cdot (-2) + D)(-2-2)(-2+2),$$

čiže $4 = -24B$, teda $B = -\frac{1}{6}$. Ďalšie možnosti na dosadzovanie už nie sú také jednoduché, aby nám väčšina členov vypadla. Dosadíme napríklad $x = 0$:

$0^2 = A(0+2)(0^2+2) + B(0-2)(0^2+2) + (C \cdot 0 + D)(0-2)(0+2)$, odkiaľ $0 = 4A - 4B - 4D$. Po dosadení už vypočítaných A a B dostaneme $0 = \frac{8}{6} - 4D$, teda $D = \frac{8}{6 \cdot 4} = \frac{1}{3}$. Napokon skúsme dosadiť $x = 1$:

$1^2 = A(1+2)(1^2+2) + B(1-2)(1^2+2) + (C + D)(1-2)(1+2)$, odkiaľ $1 = 9A - 3B - 3(C + D)$, a teda po dosadení za A, B, D dostaneme $1 = 9 \cdot \frac{1}{6} - 3 \cdot (-\frac{1}{6}) - 3C - 3 \cdot \frac{1}{3}$, to upravíme na $1 = 1 - 3C$, čo dáva riešenie

$$C = 0. \text{ Spolu máme } \frac{x^2}{x^4 - 2x^2 - 8} = \frac{\frac{1}{6}}{x-2} - \frac{\frac{1}{6}}{x+2} + \frac{\frac{1}{3}}{x^2+2}$$

g) $\frac{8x}{16x^4 - 1}$

Riešenie: Menovateľ a zlomku vieme rozložiť na súčin $(2x+1)(2x-1)(4x^2+1)$, hľadáme teda také A, B, C a D , že

$$\frac{8x}{16x^4 - 1} = \frac{A}{(2x+1)} + \frac{B}{(2x-1)} + \frac{Cx + D}{(4x^2+1)}, \text{ čiže}$$

$$\frac{8x}{16x^4 - 1} = \frac{A(2x-1)(4x^2+1) + B(2x+1)(4x^2+1) + C(2x+1)(2x-1)}{(2x+1)(2x-1)(4x^2+1)} \text{ alebo jednoducho}$$

$$8x = A(2x-1)(4x^2+1) + B(2x+1)(4x^2+1) + (Cx + D)(2x+1)(2x-1).$$

Postupujeme metódou dosadzovania. Pre $x = 0,5$:

$$8 \cdot 0,5 = A(1-1)(1+1) + B(1+1)(1+1) + (Cx + D)(1+1)(1-1),$$

odkiaľ $4 = 4B$, a teda $B = 1$. Ďalej dosadíme $x = -0,5$:

$$8 \cdot (-0,5) = A(-1-1)(1+1) + B(-1+1)(1+1) + (Cx + D)(-1+1)(-1-1),$$

odkiaľ $-4 = -4A$ a teda $A = 1$. Ďalšie možnosti na dosadzovanie už nie sú také jednoduché, aby nám väčšina členov vypadla. Dosadíme napríklad $x = 0$:

$$8 \cdot 0 = A(0-1)(0+1) + B(0+1)(0+1) + (C \cdot 0 + D)(0+1)(0-1),$$

odkiaľ $0 = -A + B - D$ a po dosadení už vypočítaných A a B dostaneme $0 = -1 + 1 - D$, teda $D = 0$. Napokon skúsme dosadiť $x = 1$:

$8 = A(2 - 1)(4 + 1) + B(2 + 1)(4 + 1) + (C + D)(2 + 1)(2 - 1)$, čiže $8 = 5A + 15B + 3(C + D)$ a po dosadení už vypočítaných A , B a C dostaneme $8 = 20 + 3C$. Odtiaľ $C = -4$. Spolu máme

$$\frac{8x}{16x^4 - 1} = \frac{1}{2x - 1} + \frac{1}{2x + 1} - \frac{4x}{4x^2 + 1}.$$

h) $\frac{x^2}{(x^2 + 9)^2}$

Riešenie: Menovateľa zlomku vieme rozložiť na súčin $(x^2 + 9)(x^2 + 9)$, hľadáme teda také A , B , C a D ,

aby pre každé x platilo $\frac{x^2}{(x^2 + 9)^2} = \frac{Ax + B}{x^2 + 9} + \frac{Cx + D}{(x^2 + 9)^2}$, čiže $\frac{x^2}{(x^2 + 9)^2} = \frac{(Ax + B)(x^2 + 9) + (Cx + D)}{(x^2 + 9)^2}$ alebo

jednoducho $x^2 = (Ax + B)(x^2 + 9) + Cx + D = x^3 \cdot A + x^2 \cdot B + x \cdot (9A + C) + (9B + D)$. Aby rovnosť platila

pre každé x , potrebujeme aby koeficienty pri x^3 , x^2 , x^1 aj x^0 boli na oboch stranách rovnice rovnaké.

Teda, aby $0 = A$, $1 = B$, $0 = 9A + C$, $0 = 9B + D$. Priamo teda vieme, že $A = 0$, $B = 1$. Po dosadení

máme $C = 0 - 9A = 0$ a $D = 0 - 9B = -9$. Spolu teda $\frac{x^2}{(x^2 + 9)^2} = \frac{1}{x^2 + 9} - \frac{9}{(x^2 + 9)^2}$.

i) $\frac{x^2 - 4x + 7}{x^3 - x^2 + x + 3}$

Riešenie: Menovateľa zlomku vieme rozložiť na súčin $(x + 1)(x^2 - 2x + 3)$, hľadáme teda také A , B a C ,

aby pre každé x platilo $\frac{x^2 - 4x + 7}{x^3 - x^2 + x + 3} = \frac{A}{x + 1} + \frac{Bx + C}{x^2 - 2x + 3}$,

čiže $\frac{x^2 - 4x + 7}{x^3 - x^2 + x + 3} = \frac{A(x^2 - 2x + 3) + (Bx + C)(x + 1)}{(x + 1)(x^2 - 2x + 3)}$

alebo jednoducho $x^2 - 4x + 7 = A(x^2 - 2x + 3) + (Bx + C)(x + 1)$. Postupujme teraz metódou dosadzovania. Najskôr dosadíme nulový bod menovateľa $x = -1$:

$$(-1)^2 - 4 \cdot (-1) + 7 = A((-1)^2 - 2 \cdot (-1) + 3) + (B \cdot (-1) + C)((-1) + 1),$$

odkiaľ $12 = 6A$, teda $A = 2$. Ďalšie možnosti na dosadzovanie už nie sú také jednoduché, aby nám

väčšina členov vypadla. Dosadíme napríklad $x = 0$: $0^2 - 4 \cdot 0 + 7 = A(0^2 - 2 \cdot 0 + 3) + (B \cdot 0 + C)(0 + 1)$,

odkiaľ $7 = 3A + C$ a po dosadení vypočítaného $A = 2$ dostaneme $7 = 6 + C$, teda $C = 1$. Ďalej

dosadíme $x = 1$: $1^2 - 4 \cdot 1 + 7 = A(1^2 - 2 \cdot 1 + 3) + (B \cdot 1 + C)(1 + 1)$, odkiaľ $4 = 2A + 2B + 2C$, po dosadení

A a C $4 = 4 + 2B + 2$, čiže $4 = 6 + 2B$ a teda $B = -1$. Spolu máme $\frac{x^2 - 4x + 7}{x^3 - x^2 + x + 3} = \frac{2}{x + 1} + \frac{1 - x}{x^2 - 2x + 3}$.

j) $\frac{x^2 + x + 3}{x^4 + 6x^2 + 9}$

Riešenie: Menovateľ zlomku vieme rozložiť na súčin $(x^2 + 3)(x^2 + 3)$, hľadáme teda také A, B, C a D ,

aby pre každé x platilo $\frac{x^2 + x + 3}{x^4 + 6x^2 + 9} = \frac{Ax + B}{x^2 + 3} + \frac{(Cx + D)}{(x^2 + 3)^2}$,

čiže $\frac{x^2 + x + 3}{(x^2 + 3)^2} = \frac{(Ax + B)(x^2 + 3) + (Cx + D)}{(x^2 + 3)^2}$

alebo jednoducho $x^2 + x + 3 = Ax^3 + Bx^2 + (3A + C)x + (3B + D)$.

Aby rovnosť platila pre každé x , potrebujeme aby koeficienty pri x^3, x^2, x^1 aj x^0 boli na oboch stranách rovnice rovnaké. Teda, aby $0 = A, 1 = B, 1 = 3A + C, 3 = 3B + D$. Z prvých rovníc dostaneme $A = 0$ a $B = 1$. Po dosadení do ďalšej máme $1 = 3A + C$, čiže $C = 1$ a napokon $3 = 3B + D$ a teda $D = 0$.

Spolu teda $\frac{x^2 + x + 3}{x^4 + 6x^2 + 9} = \frac{1}{x^2 + 3} + \frac{x}{(x^2 + 3)^2}$.

k) $\frac{x^3 - x + 3}{x^2 + x - 2}$

Riešenie: V tomto zlomku má polynóm v čitateli vyšší stupeň ako polynóm v menovateli, takže zlomok musíme najprv upraviť – predeliť čitateľa a menovateľa. Toto ste sa naučili v kapitole o polynómoch

a výsledok je $\frac{x^3 - x + 3}{x^2 + x - 2} = (x - 1) + \frac{2x + 1}{x^2 + x - 2}$. Rozkladať teda budeme iba zlomok $\frac{2x + 1}{x^2 + x - 2}$.

Vieme, že $\frac{2x + 1}{x^2 + x - 2} = \frac{2x + 1}{(x + 2)(x - 1)}$, takže hľadáme také A, B, C , aby pre každé x platilo

$\frac{2x + 1}{x^2 + x - 2} = \frac{A}{(x + 2)} + \frac{B}{(x - 1)}$. Keďže $\frac{A}{(x + 2)} + \frac{B}{(x - 1)} = \frac{A(x - 1) + B(x + 2)}{(x + 2)(x - 1)}$, stačí vyriešiť rovnicu

$2x + 1 = A(x - 1) + B(x + 2)$. Toto je jednoduchá rovnica na riešenie dosadzovaním, stačí dosadiť nulové body polynómu v menovateli zadaného zlomku. Pre $x = 1$ dostaneme $2 + 1 = A(1 - 1) + B(1 + 2)$, čiže $3 = 3B$, teda $B = 1$. Pre $x = -2$ máme $2 \cdot (-2) + 1 = A(-2 - 1) + B(-2 + 2)$, odkiaľ $-3 = -3A$, teda

$A = 1$. Spolu $\frac{x^3 - x + 3}{x^2 + x - 2} = x - 1 + \frac{1}{x - 1} + \frac{1}{x + 2}$.

l) $\frac{6x}{x^3 - 8}$

Riešenie Menovateľ zlomku vieme rozložiť na súčin $(x - 2)(x^2 + 2x + 4)$, hľadáme teda také A, B a C ,

aby pre každé x platilo $\frac{6x}{x^3 - 8} = \frac{A}{x - 2} + \frac{Bx + C}{x^2 + 2x + 4}$, čiže $\frac{6x}{x^3 - 8} = \frac{A(x^2 + 2x + 4) + (Bx + C)(x - 2)}{(x - 2)(x^2 + 2x + 4)}$ alebo

jednoducho $6x = A(x^2 + 2x + 4) + (Bx + C)(x - 2)$. Dosadíme nulový bod menovateľa zadaného zlomku

$x = 2$ a dostaneme $6 \cdot 2 = A(2^2 + 2 \cdot 2 + 4) + (B \cdot 2 + C)(2 - 2)$ odkiaľ $12 = 12A$, teda $A = 1$. Ďalej už nemáme na výber jednoduché čísla na dosadenie, ale skúsme dosadiť $x = 0$:

$6 \cdot 0 = A(0^2 + 2 \cdot 0 + 4) + (B \cdot 0 + C)(0 - 2)$, odkiaľ $0 = 4A - 2C$. Po dosadením $A = 1$ dostaneme $0 = 4 - 2C$, teda $C = 2$. Napokon dosadíme $x = 1$: $6 \cdot 1 = A(1^2 + 2 \cdot 1 + 4) + (B \cdot 1 + C)(1 - 2)$, odkiaľ $6 = 7A - B - C$ a po dosadení vypočítaných neznámych $6 = 7 - B - 2$, teda $B = -1$. Spolu

$$\frac{6x}{x^3 - 8} = \frac{1}{x - 2} + \frac{-x + 2}{x^2 + 2x + 4}.$$

m)
$$\frac{x(2x - 9)}{x^3 - 6x^2 + 12x - 8}$$

Riešenie: Menovateľa zlomku vieme rozložiť na súčin $(x - 2)(x - 2)(x - 2)$, hľadáme teda také A, B a

C , aby pre každé x platilo
$$\frac{x(2x - 9)}{x^3 - 6x^2 + 12x - 8} = \frac{A}{(x - 2)} + \frac{B}{(x - 2)^2} + \frac{C}{(x - 2)^3},$$
 čiže

$$\frac{2x^2 - 9x}{(x - 2)^3} = \frac{A(x - 2)^2 + B(x - 2) + C}{(x - 2)^3}$$
 alebo jednoducho $2x^2 - 9x = Ax^2 + (B - 4A)x + (C - 2B + 4A)$. Aby

rovnosť platila pre každé x , potrebujeme, aby koeficienty pri x^2, x^1 aj x^0 boli na oboch stranách rovnice rovnaké. Teda, aby $2 = A, -9 = (B - 4A)$ a $0 = (C - 2B + 4A)$. Z prvej rovnice máme $A = 2$. Po dosadení do druhej dostaneme $-9 = B - 4A = B - 8$ a teda $B = -1$. Napokon $0 = C - 2B + 4A$, po dosadení $0 = C + 2 + 8$, teda $C = -10$. Spolu

$$\frac{x(2x - 9)}{x^3 - 6x^2 + 12x - 8} = \frac{2}{x - 2} - \frac{1}{(x - 2)^2} - \frac{10}{(x - 2)^3}.$$